

ÅRSBERETNING 2023

FORSKNING I ARBEJDS- OG SOCIALMEDICINSK AFDELING

REGION
SJÆLLAND

- vi er til for dig

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Introduktion	4
2. Igangværende projekter	6
3. Publikationer	8
- Andre publikationer, fagbladsartikler samt bogkapitler	
4. Undervisning	19
5. Bedømmelsesarbejder	20
- Reviews - Tidsskrift	
6. Konferencepræsentationer	21
7. Kronikker og debatindlæg	22
8. Samarbejde	22
9. Opnået fondsstøtte	23
10. Plan for det kommende år	24
11. Hvem er vi?	27

INTRODUKTION/FORORD

Årsberetningen præsenterer forskningsaktiviteter på Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling, Holbæk Sygehus i 2023.

Udover præsentation af forskningen vil der findes oversigt over undervisnings- og uddannelsesaktiviteter samt videnskabelige oplæg holdt både i ind- og udland.

2023 har været et særdeles produktivt år for forskningen på afdelingen og således er tendensen fra 2022 fortsat. Der er flere af afdelingens yngre forskere, der har publiceret i 2023, hvilket er meget tilfredsstillende og vigtigt for udviklingen af et egentligt forskningsmiljø på afdelingen.

Vi har i 2023 fortsat forskning indenfor de temaer og spor der er lagt ud i de tidligere år, men også påbegyndt forskning inden for nye områder.

Der foregår fortsat forskning indenfor PFOS forurening og konsekvenser heraf. I 2023 er der blevet indleveret artikler til peer-review vedrørende PFOS forurening og muligheder for at eliminere PFOS fra blod og væv hos mennesker, der har været udsat for dette. Endvidere har PFOS-gruppen igen i 2023 været aktiv i den offentlige debat og har medvirket til skrivning af statusartikler om dette.

I 2023 har vi afsluttet et flerårigt varende projekt, der undersøger sammenhængen imellem fysisk aktivitet i arbejde og udvikling af hjerte-kar-sygdomme i et forsøg på, at belyse det såkaldte fysiologiske paradoks. Der er i året kommet flere publikationer vedrørende dette. Undersøgelserne har bragt nyt lys over problemstillingen, ikke mindst vedrørende kønsforskelle, idet kvinder og mænd tilsyneladende påvirkes forskelligt. Projektet har gjort brug af flere datakilder, fra såvel ind- som udland og har derfor også medvirket til, at vi har opbygget gode og stærke forskningsrelationer udover landets grænser.

Afdelingen har forestået den danske oversættelse og validering af spørgeskemaet WORQ der beskriver funktionsevne i forhold til behovet for arbejdsrettet rehabilitering. De indsendte artikler vedrørende oversættelse og de indledende validitetsundersøgelser er blevet publiceret i 2023. Arbejdet har igen medført samarbejdsrelationer udenfor huset, idet vi - i samarbejde med rygsektionen i Region Syd - har lavet en undersøgelse af hvorvidt spørgeskemaet er validt til brug for bedømmelse af funktionsevne hos patienter med alvorlige lænde-ryg sygdomme. Dette synes, at være tilfældet og dette samarbejde fortsætter i 2024 og involverer ligeledes professor Reuben Escorpizo fra The University of Vermont, USA.

Katerina Bray har medvirket til et grundigt, systematisk Review, der belyser sammenhængen mellem bevægeapparats sygdomme og tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er tale om en meget hyppig patientgruppe i afdelingen og er derfor et særdeles vigtigt supplement til vores arbejde med en arbejdsret rehabilitering.

Arbejdsrettet rehabilitering og social ulighed i forbindelse med dette, har også været temaet for lærebogskapitel i lærebog om rehabilitering, hvor Ole Steen Mortensen og Katrine Baltzer Thygesen, har skrevet kapitel om dette.

Afdelingen har også været involveret i forskellige aspekter i den medicinske uddannelse. Dels foregår der et stort omfang studenterundervisning i afdelingen, idet vi i løbet af 2020-2023 har haft over 130 medicinske studenter på klinisk ophold. Katerina Bray er i gang med at undersøge uddannelsesforholdene for læger, der uddanner sig til almen praksis. Et arbejde der ligeledes kommer til at pågå i 2024. Jonas Lunen har skrevet en vigtig artikel omkring refleksion, følelsen af at høre til og empati i den medicinske uddannelse og nærmer sig herved emnet narrativ medicin. Narrativ medicin har også indgået i et enkelt rul i uddannelse af de medicinske studerende.

Vi vil i de kommende år undersøge, hvorvidt narrativ medicin, kan inkluderes i vores curriculum og dermed øge lægernes empati i forhold til det medicinske interview.

Forskning i social ulighed og konsekvenserne heraf er ligeledes et gennemgående tema i afdelingens forskning. Karsten Thielen har medvirket til artikler, der beskriver konsekvenserne af social ulighed i det nordiske velfærdssystem.

Den sociale ulighed er også baggrunden for et projekt vedrørende forebyggelse af håndeczem blandt rengøringsansatte, hvor vi forsøger gennem et bedre informationsmateriale, at øge forebyggelsen af håndeczem. Da der er tale om særlig sårbar målgruppe med udfordringer omkring sproglige informationer, forsøger vi igennem piktogrammer, at øge forståelsen for forebyggelsen.

Ligeledes pågår der forskning vedrørende psykosociale faktorerens betydning for langtidssygefravær og Jonas Lunen har været første forfatter på en artikel, der beskriver dette i samarbejde med forskere fra Nationale Forskningsinstitut for Arbejdsmiljø.

Tanja Carøe fortsætter sin forskning, der har haft fokus på inflammation og inflammations betydning for helbreds udfald. Tanja har været medvirkende til artikel, der beskriver helbredssymptomer, inflammatorisk respons, når man udsættes for aerosoler i affaldssortering. Dette arbejde er vigtigt, da det ofte er en overset risikofaktor. Tanja Carøe fortsætter sine undersøgelser indenfor Covid-19 senfølger, hvor Tanja vil undersøge om inflammatorisk respons er højere og måske mere dysreguleret blandt patienter, der ender med senfølger efter Covid-infektion i forhold til patienter, der ikke har senfølger efter Covid-19 infektion.

Der er flere arbejder i gang vedrørende dette emne, som er gennemført i 2023 og artikler vil formodes indsendt i løbet af 2024.

I 2023 er der videreudviklet på vores ITASPA projekt vedrørende sammenhængen mellem forebyggende og sundhedsfremmende faktorer og problemer i arbejdsmiljøet. Under ledelse af Mette Korshøj, blev der samlet en større international gruppe, der udfærdigede EU-ansøgning til EU's HORIZON's program med henblik på, at kunne forebygge arbejdsmiljøproblemer og anviser deltagerstyret interventioner. Desværre opnåede ansøgningen ikke finansiering, men arbejdet har ikke desto mindre været vigtigt og vi arbejder videre indenfor dette felt. Mette Korshøj har også været første forfatter på artikel vedrørende konceptet.

Samlet har 2023 således været det mest produktive år i afdelingens historie, målt på antal af publikationer, den faste stab af senior personale med Thomas Lund, Mette Korshøj, Karsten Thielen og Tanja Carøe, har udgjort en god solid stamme.

Yngre forskere som Jonas Lunen og Katerina Bray har bidraget i betydeligt omfang.

PFAS gruppen har bragt fokus på det miljømedicinske fagområde og gennemført vigtigt interventionsstudie.

Vivian Poulsens' Ph.d. studie skrider planmæssigt frem og afdelingen er involveret i yderligere 4 Ph.d. studier, dels som hovedvejleder, dels som bivejleder, hvilket igen understøtter vores samarbejdsflader.

Hermed tak for indsatsen til alle, som har øget en stor indsats for forskningen i 2023 og medvirket til afdelingens mest produktive år nogensinde.

Professor, overlæge

Ole Steen Mortensen

IGANGVÆRENDE PROJEKTER

OPALH – ØGER HØJ FYSISK AKTIVITET PÅ ARBEJDET RISIKOEN FOR PROGRESSION AF ÅREFORKALKNING, HYPERTENSION OG HJERTESYGDOM – OG ER DER FORSKELLE MELLEM KVINDER OG MÆND?

V. **Mette Korshøj**, Seniorforsker, Ph.D, **Ole Steen Mortensen**, Professor.

Finansieret af AMFF

Formål: Formålet med projektet er at undersøge, hvordan høj fysisk aktivitet i arbejde påvirker udvikling i åreforkalkning og ændring i blodtryk samt risiko for hjertesygdom, og at undersøge betydningen af køn, alder og fysisk aktivitet i fritiden for disse sammenhænge.

Status: Projektet er afsluttet med udgangen af 2023. Den afsluttende rapport er indsendt til AMFF og der er på nuværende tidspunkt publiceret 3 videnskabelige artikler.

ITASPA – INTEGRERET TILGANG TIL ARBEJDSMILJØ, SUNDHED OG PRODUKTIVITET PÅ ARBEJDSPLADSEN

V. **Mette Korshøj**, Seniorforsker, Ph.D, **Ole Steen Mortensen**, Professor.

Finansieret af AMFF og Region Sjællands sundhedsvidenskabelige forskningsfond

Formål: Formålet med ITASPA er at undersøge effekten af integrerede arbejdsmiljøindsatser blandt ansatte med ingen eller kort uddannelse.

Status: Pilot projektet er gennemført og afsluttet i september 2022 blandt rengøringsansatte i ISS, i 2023 er der arbejdet på rekruttering af endnu en virksomhed til gennemførelse af ITASPA intervention, det er dog ikke lykkedes at igangsætte samarbejde med nogen virksomhed ved udgangen af 2023.

PACE – EFFECTS FROM PHYSICAL ACTIVITY DURING WORK AND LEISURE ON IMT, HSCRIP AND ECHO

V. **Mette Korshøj**, Seniorforsker, Ph.D

Finansieret af Region Sjællands sundhedsvidenskabelige forskningsfond

Formål: Projektets formål er at undersøge sammenhængen mellem fysisk aktivitet i fritid og arbejde med inflammationsniveau, grad af åreforkalkning og hjertets struktur og funktion. I tillæg undersøges hvilke sammensætninger af fysisk aktivitet i fritid og arbejde, der hænger sammen med henholdsvis høje og lave niveauer af inflammation, åreforkalkning og hjerte-sundhed.

Status: Projektet afventer dataudtræk til alle analyser fra Østerbroundersøgelsen.

EVALUERING AF TILTAG FOR AP BLOK LÆGER I FORBINDELSE MED PROJEKTET "EN LÆGE TÆT PÅ DIG" I HOLBÆK

V. **Katerina Bray**, Læge, Susanne Mallet, overlæge, **Ester Christensen**, læge, **Hanne Maria Fjordgaard**, overlæge, **Ole Steen Mortensen**, Professor.

Projektet sigter mod at forbedre oplevelsen af sygehusopholdet for hoveduddannelseslæger i almen medicin i Holbæk. Med fokus på maksimalt fagligt udbytte og et trygt arbejdsmiljø, retter projektet opmærksomheden mod hospitalsdelen

af lægernes uddannelse. Projektet arbejder også på at styrke lægernes resiliens og trivsel samt nedbringe sygefravær og stress-symptomer. På Holbæk Sygehus vil forskningsteamet evaluere og forbedre eksisterende tiltag såsom simulatortræning, fælles møder og supervisionsgrupper. Dataindsamlingen omfatter spørgeskemaer og fokusgruppeinterviews med deltagende AP læger og uddannelsesansvarlige overlæger på de relevante afdelinger. Resultater vil blive brugt til at iværksætte nye og forbedre eksisterende tiltag.

EVALUERING AF UDDANNELSES- OG ARBEJDSMILJØFORHOLDENE FOR AP UDDANNELSESLÆGER I BLOKSTILLING I REGION SJÆLLAND

V. **Katerina Bray**, Læge, Hannah Ragnhild Drejer Holgaard, psykolog, forsker, Birgitte Bruun, antropolog, forsker.

Projektet "Evaluering af uddannelses- og arbejdsmiljøforholdene for AP uddannelseslæger i blokstilling i Region Sjælland" vil undersøge og evaluere AP lægernes oplevelser af sygehusopholdet, kvaliteten af vejledning og supervision, faglig udvikling og arbejdsmiljøet. Projektet vil bidrage til at forbedre forholdene og tiltrække flere yngre læger til specialet almen medicin i Region Sjælland. Resultaterne vil blive videreformidlet gennem en rapport til Sekretariatet for lægeuddannelse i Region Sjælland. Indsigter fra undersøgelsen vil indgå i udviklingen af kurser for uddannelsesansvarlige overlæger og vejledere af H-læger i almen medicin på hospitalsophold i Region Sjælland.

SUNDHEDSKOMPETENCER BLANDT UNGE.

V. **Vivian Rueskov Poulsen**, Forsker

PhD-projektet 'Sundhedskompetencer blandt unge' har til formål at afdække mekanismerne bag social ulighed i sundhed blandt unge og undersøge, om det er muligt at reducere denne ulighed gennem skolebaserede, deltagerstyrede sundhedskompetence-interventioner på ungdomsuddannelser. Projektet indebærer en procesevaluering af interventionen, hvori det identificeres, hvilke faktorer der har påvirket implementeringen og effekterne. Derudover indebærer projektet et studie af skrive-læsefærdighedens betydning for sundheden blandt unge baseret på FOCA kohorten samt et systematisk review, der undersøger eksisterende viden om sundhedskompetenceinterventioner blandt unge i lavere socioøkonomiske positioner.

COVID-19 OG SENFØLGER

V. **Ole Steen Mortensen**, Professor, **Tanja Carøe**, afdelingslæge, **Sissel Skogstad**, datamanager, **Johanne Nielsen Sommer**, forskningsårsstuderende, **Amalie Eibak Frausing**, forskningsårsstuderende, **Caroline Lindstrøm Larsen**, forskningsårsstuderende

Vi opnåede støtte fra EU Interreg ØKS til undersøgelse af funktionsmæssige konsekvenser af Covid-19 infektion. Der pågår tre projekter i forbindelse hermed.

Vi undersøger om hvorvidt inflammationsstatus før infektion har betydning for senfølger efter Covid-19 infektion. Dette med udgangspunkt i CAMB data.

Undersøger desuden om patienter, der får senfølger efter Covid-19 infektion har et inflammatorisk respons, der adskiller sig fra patienter, der ikke har senfølger efter infektionen.

PUBLIKATIONER 2023

Sedeh FB, Michaelsdóttir TE, Jemec GBE, **Mortensen OS**, Ibler KS. Prevalence, risk factors, and prevention of occupational contact dermatitis among professional cleaners: a systematic review. *Int Arch Occup Environ Health*. 2023 Apr;96(3):345-354. doi: 10.1007/s00420-022-01937-6. Epub 2022 Nov 21. PMID: 36409350.

Formål: Formålet med denne undersøgelse var at undersøge forekomsten af erhvervmæssig kontaktdermatitis, endvidere belyse risikofaktorerne for og forebyggelse af erhvervmæssig kontaktdermatitis blandt rengøringsassistenter. Desuden undersøge konsekvenserne af erhvervsbetinget kontaktdermatitis.

Metoder: En systematisk gennemgang efter PRISMA retningslinjer blev udført ved hjælp af Medline, EMBASE og Cochrane Library.

Resultater: 39 undersøgelser med over 109.000 deltagere blev inkluderet i gennemgangen. Prævalensen af erhvervsbetinget kontaktdermatitis varierede mellem 2,2 % og 30,1 %. De vigtigste erhvervmæssige risikofaktorer for udvikling af erhvervsbetinget kontaktdermatitis blandt rengøringsassistenter omfattede vådt arbejde og irriterende stoffer i rengøringsprodukter (blegemiddel, klor, ammoniak) og hudkontakt med metal. De mest almindelige kontaktallergier omfattede gummi, biocider, nikkel/kobolt og parfume. Andre risikofaktorer var inkonsekvent brug af beskyttelsehandsker og lavt uddannelsesniveau. Konsekvenser forbundet med erhvervsbetinget kontaktdermatitis omfattede betydelig forringelse af livskvalitet, tendens til uplanlagt fravær fra arbejdet, sygefravær, øget invaliditetsgrad og erkendt mén. Der er kun publiceret ét forebyggelsesstudie, der undersøger effekten af et pædagogisk kursus i hudbeskyttende adfærd hos rengøringsmidler. Undersøgelsen rapporterede en højere grad af viden om hudbeskyttelse, et fald i sværhedsgraden af håndeczem og et skift mod færre daglige håndvaske ved opfølgning efter 3 måneder.

Konklusion: Vores undersøgelse viser, at erhvervsbetinget kontaktdermatitis er almindelig hos rengøringsassistenter, og de vigtigste risikofaktorer omfattede vådt arbejde, irriterende stoffer og kontaktallergier, samt inkonsekvent brug af beskyttelsehandsker og lavt uddannelsesniveau. Der er behov for mere fokus og et større antal undersøgelser af hudbeskyttelse i denne erhvervsgruppe.

Sedeh FB, Michaelsdóttir TE, Jemec GBE, **Mortensen OS**, Ibler KS. What do professional cleaners know about the skin care? A questionnaire-based study. *Contact Dermatitis*. 2023 Apr;88(4):286-293. doi: 10.1111/cod.14275. Epub 2023 Jan 22. PMID: 36621909.

Baggrund: Viden om korrekt daglig hudpleje er vigtig for forebyggelse af håndeczem. Kun få undersøgelser har dog vurderet vidensniveauet blandt rengøringsansatte i hospitalsvæsenet.

Formål: At undersøge vidensniveauet vedrørende hudbeskyttende adfærd og risikofaktorer for håndeczem hos hospitalsrengøringspersonale.

Metoder: Alle rengøringsassistenter, der arbejder på fire hospitaler i Danmark, blev inviteret til at deltage i undersøgelsen, som var baseret på et spørgeskema bestående af 22 spørgsmål.

Resultater: 142 af 236 rengøringsassistenter (svarprocent = 60,1%) blev inkluderet. Gennemsnittet af det samlede antal rigtige svar var cirka fem ud af ni spørgsmål. 85,6 % af deltagerne vurderede sig selv til at have en lav grad af viden om hudpleje og beskyttelse. Baseret på antallet af rigtige svar blev 90 % defineret som havende lav viden. At være født eller opvokset uden for Danmark var statistisk signifikant associeret med lavere vidensniveau. Risikofaktorer for HE såsom arbejde med våde hænder og brug af husholdningsrengøringsprodukter blev kun genkendt som risikofaktorer med mindre end 50 %.

Konklusion: Vores undersøgelse peger på, at rengøringsassistenter på danske sygehuse har en lav grad af viden om hudpleje og beskyttelse. Rengøringsassistenter født eller opvokset uden for Danmark har brug for særlig opmærksomhed med henblik på at øge deres viden om forebyggelse af håndeczem.

Sedeh FB, Michaelsdóttir TE, Christensen KB, **Mortensen OS**, Jemec GBE, Ibler KS. Prevalence and risk factors for hand eczema among professional hospital cleaners in Denmark: A cross-sectional questionnaire-based study. Contact Dermatitis. 2023 Jul 12. doi: 10.1111/cod.14379. Epub ahead of print. PMID: 37438897.

Håndeczem er hyppigt forekommende hos rengøringsansatte på grund af vådt arbejde og udsættelse for rengøringsmidler i arbejdsmiljøet.

Formålet med undersøgelsen var at undersøge forekomsten af håndeczem i en gruppe hospitalsansatte rengøringsassistenter og sammenhængen med komorbiditet, erhvervs-mæssige og personlige risikofaktorer.

Metoder: En tværsnitsundersøgelse baseret på spørgeskemaer, der omfatter alle rengøringsassistenter, der arbejder på tre hospitaler i Danmark. Spørgeskemaet var sammensat af 35 spørgsmål.

Resultater: I alt 122 ud af 180 rengøringsassistenter (svarprocent = 68%) deltog i undersøgelsen. Den selvrapporterede livstidsprævalens af håndeczem blandt rengøringsassistenterne var 30,3 %, mens 1-års prævalensen var 18,9 %. Håndeczem var signifikant associeret med med atopiske sygdomme i anamnesen. Der var en signifikant sammenhæng mellem at have håndeczem, og selvrapporteret rødme og kløe i hænderne i de sidste 12 måneder, samt brug af saltsyre 4 dage/uge i løbet af de sidste 12 måneder. Ved logistisk regressionsanalyse fandtes håndeczem signifikant associeret med håndvask 20 gange i løbet af en arbejdsdag og en historie med atopisk dermatitis.

Konklusion: Rengøringspersonale har en forhøjet risiko for at udvikle håndeczem. Et øget fokus på uddannelse/information vedrørende forebyggelse og behandling af håndeczem er nødvendigt for rengøringsfaget. Selvrapporteret rødme og kløe i hænderne kan være første tegn på udvikling af håndeczem hos rengøringsansatte.

Sedeh FB, Michaëlsdóttir TE, **Mortensen OS**, Jemec GE, Ibler KS. Design and validation of pictograms and educational video clips to improve the knowledge of skin care and protection: Comprehension and recall among professional hospital cleaners. *Contact Dermatitis*. 2023 Oct;89(4):250-258. doi: 10.1111/cod.14395. Epub 2023 Aug 14. PMID: 37579775.

Utilstrækkelig viden om beskyttelse og pleje af huden, formodes at være et udbredt problem blandt rengøringsassistenter på danske hospitaler. Dette øger sandsynligheden for, at de udvikler arbejdsbetinget håndeczem. Denne undersøgelse havde til formål at designe og validere 10 piktogrammer og 10 korte videoklip, der viser anbefalinger til hudpleje, der ville hjælpe med at forhindre arbejdsbetinget håndeczem.

Der blev udviklet 10 piktogrammer og 10 korte, pædagogiske videoklip i samarbejde med en medicinsk illustratør og en videoinstruktør, baseret på gold-standard anbefalet information. Materialerne blev valideret i en to-trins proces, der omfattede buschauffører (primær validering) og professionelle rengøringsassistenter (sekundær validering).

Under den primære validering blev 5 af de 10 piktogrammer (50%) forstået korrekt af mindst 85%. De, der blev fejlførtolket, blev ændret og gentestet flere gange, indtil de blev forstået korrekt af mindst 85%. Under den sekundære validering opnåede alle 10 piktogrammer acceptable niveauer af forståelse blandt rengøringsassistenterne. Alle videoklip blev opfattet korrekt af både buschauffører og rengøringsassistenter.

Poulsen VR, Fischer LK, Aadahl M, **Mortensen OS**, Skou ST, Jørgensen LB, Jepsen R, Møller A, Petersen TL, Brønd JC, Tang L, **Korshøj M**. The association between physical activity, low-grade inflammation, and labour market attachment among people with multimorbidity: A cross-sectional study from the Lolland-Falster Health Study, Denmark. PMID: 37621316 PMCID: PMC10447179 DOI: 10.1177/26335565231195510

Artiklen handler om sammenhænge mellem fysisk aktivitet, low-grade inflammation og arbejdsmarkedstilknytning blandt multisyge.

Kort fortalt er low-grade inflammation vist at øge risikoen for kroniske sygdomme. I vores studie finder vi, at fysisk aktivitet, selv ved lav intensitet, ser ud til at kunne beskytte mod inflammation, uanset ens tilknytning til arbejdsmarkedet. Resultater som disse er relevante ift. forebyggelsen af kroniske sygdomme og multisygdom, især blandt personer som oplever barrierer ift. at udføre fysisk aktivitet med høj intensitet, eller som er i risiko for at miste deres arbejdsmarkedstilknytning

Allesøe K, Aadahl M, Jacobsen RK, Kårhus LL, Mortensen OS, Korshøj M. Prospective relationship between occupational physical activity and risk of ischaemic heart disease: are men and women differently affected? PMID: 36883915 DOI: 10.1093/eurjpc/zwad067

Høj fysisk aktivitet i arbejde øger risikoen for hjertekarsygdom blandt mænd, blandt kvinder er denne sammenhæng ikke undersøgt ligeså grundigt og der er uvished om hvordan sammenhængen mellem høj fysisk aktivitet i arbejde og hjertekarsygdom er for kvinder. Derfor undersøgte vi i dette studie sammenhængen mellem fysisk aktivitet i arbejde og risiko for hjertesygdom blandt 1706 mænd og 1399 kvinder der deltog i den danske MONICA undersøgelse i 1982-84. De der havde hjertesygdom ved deltagelsestidspunktet i MONICA, ikke besvarede spørgsmål om fysisk aktivitet i arbejde og ikke var i arbejde, blev taget ud af analysen. Resultaterne viste, at der var forskel på sammenhængen mellem fysisk aktivitet i arbejde og risiko for hjertesygdom blandt mænd og kvinder. Mænd havde en 22%, 42% og 46% øget risiko for hjertesygdom hvis de angav at have let, moderat eller hårdt fysisk arbejde, sammenlignet med de, der angav at have et stillesiddende arbejde. Kvinder havde en 20-40% lavere risiko for hjertesygdom hvis de angav at have let, moderat eller hårdt fysisk arbejde, sammenlignet med de der angav at have et stillesiddende arbejde.

EDITORIAL

Norbert J Guettler. Will sex differences have to be considered in future studies on health effects of occupational physical activity? PMID: 36952305 DOI: 10.1093/eurjpc/zwad091

Comment on: Allesøe K, Aadahl M, Jacobsen RK, Kårhus LL, Mortensen OS, Korshøj M. Prospective relationship between occupational physical activity and risk of ischaemic heart disease: are men and women differently affected?

Eur J Prev Cardiol. 2023 Jul 12;30(9):858-867. doi: 10.1093/eurjpc/zwad067. PMID: 36883915

Baumann M, Poulsen MM, Mortensen OS, Olsen MH, Korshøj M. How Does Occupational Lifting Affect Ambulatory Blood Pressure, Relative Aerobic Workload and Level of Physical Activity? PMID: 36905640 PMID: PMC10243935 DOI: 10.1093/annweh/wxad009

Høj fysisk aktivitet i arbejde, inklusiv løftearbejde, øger risikoen for hjertekarsygdom. Dog er viden om sammenhængen mellem løftearbejde og risiko for hjertekarsygdom mangelfuld, men løftearbejde er antaget at øge risikoen for forhøjet blodtryk, og dermed lede til en øget risiko for hjertekarsygdom, grundet den akutte stigning i både puls og blodtryk hvert løft medfører. Derfor undersøgte vi i dette studie hvordan løftearbejde påvirker blodtrykket under arbejde, men også i fritiden efter arbejde og om natten. For at undersøge dette målte vi blodtrykket hvert 20. minut, pulsen slag for slag og hvor meget fysisk aktivitet deltagerne lavede, henover 24 timer inklusiv en arbejdsdag med løftearbejde med en samlet løftebyrde på/over 1 ton og henover 24 timer inklusiv en arbejdsdag uden løftearbejde. Resultaterne viste at blodtrykket ikke var påvirket af om deltagerne havde løftearbejde eller ej, men til gengæld var pulsen og niveauet af fysisk aktivitet væsentligt højere under arbejde på dagene med løftearbejde fremfor dagene uden løftearbejde. Den væsentligt højere puls under arbejde med løftearbejde leder til en øget risiko for hjertekarsygdom på ca. 10%.

Verpe IS, Thygesen KB, Escorpizo R, Mortensen OS, Korshøj M. Construct validity of the Danish version of the Work Rehabilitation Questionnaire (WORQ)-sensitivity and specificity of the objectively tested physical capacity items Affiliations expand. PMID: 37168232 PMCID: PMC10165101 DOI: 10.3389/fresc.2023.1115981

Vi ønskede at undersøge validiteten af den danske version af spørgeskemaet (WORQ) omhandlende arbejdsrettet rehabilitering, derfor sammenlignede vi de besvarelser af spørgsmål omhandlende fysisk kapacitet i WORQ med objektive, standardiserede mål for fysisk kapacitet eller andre spørgeskema spørgsmål om dette. Undersøgelsen fandt sted på et jobcenter i Holbæk kommune, og 40 klienter i den arbejdsdygtige alder blev inkluderet. Deltagerne besvarede WORQ og gennemførte en 30-sekunders rejse-sætte sig-test, en håndgrebsstyrke test og en 6-minutters gangtest. Overensstemmelse mellem spørgeskemabesvarelse og tests blev vurderet ved hjælp af Spearmans korrelation. Resultaterne viste en svag til moderat overensstemmelse mellem WORQ og tests, og moderat til stærk overensstemmelse mellem WORQ og andre spørgeskema besvarelser om fysisk kapacitet.

Lunen JC, Rugulies R, Sørensen JK, Andersen LL, Clausen T. Exploring exposure to multiple psychosocial work factors: prospective associations with depression and sickness absence. Eur J Public Health. 2023 Aug 2;ckad118. doi: 10.1093/eurpub/ckad118. Epub ahead of print. PMID: 37533280.

Hidtil har det meste forskning indenfor det psykosociale arbejdsmiljø undersøgt enkeltfaktorer og deres indvirkning på vores helbred. De patienter vi ser på arbejdsmedicinsk afdeling kan imidlertid ofte berette om mange simultant forekommende belastninger. Vi mangler viden om hvad der sker, når man sådan oplever sig belastet på mange fronter i sit arbejdsmiljø. For at bringe arbejdsmiljøforskningen og den kliniske virkelighed tættere sammen er der indledt et samarbejde med det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. Vi undersøgte i dette follow-up-studie sammenhængen mellem akkumuleret udsættelse for fire velkendte stressorer (høje følelsesmæssige krav, stor arbejdsbyrde, rollekonflikter og mobning) og to helbredsmæssige udfald: depression og langtidssygefravær. Resultaterne var ret klare – jo flere af de fire stressorer man oplevede sig udsat for ved baseline, jo større var sandsynligheden for at få depression eller blive langtidssygemeldt. Deltagere der var udsat for alle fire stressorer havde henholdsvis en odds ratio på 9 (for depression) og en hazard ratio på 4 (for langtidssygefravær) sammenlignet med deltagere der erklærede sig eksponeret for nul af de undersøgte stressorer. Det er således yderst væsentligt at tage højde for kumulerede belastninger når vi laver vurderinger og rådgivning omkring det psykosociale arbejdsmiljø.

Korshøj M, Allesøe K, Mortensen OS, Siersma V, Kauhanen J, Krause N. Occupational physical activity predicts baseline and 8-year progression of carotid atherosclerosis among women. Først publiceret: 17. juni 2023 <https://doi.org/10.1111/sms.14429>.

Høje niveauer af fysisk aktivitet i arbejde er vist at øge risikoen for hjertekarsygdom, dog er dette primært undersøgt blandt mænd og for udfald med symptomer. Undersøgelser af udfald med symptomer kan medføre fejlkilder, da arbejdstagerne kan ændre adfærd grundet symptomerne og eksempelvis skifte fra erhverv med meget til lidt fysisk aktivitet i arbejde. For at imødekomme disse begrænsninger undersøgte vi sammenhænge mellem fysisk aktivitet i arbejde og udvikling af åreforkalkning blandt 905 kvinder fra en Finsk befolkningsundersøgelse. Resultaterne viste at stående arbejde og moderat til hårdt fysisk arbejde alle var forbundet med 30% højere niveau af åreforkalkning både ved undersøgelsens start og efter 8 år, sammenlignet med de der havde stillesiddende arbejde. Særligt de kvinder med forsnævret halspulsåre var sårbare overfor stående arbejde og moderat til hårdt fysisk arbejde, da deres udvikling af åreforkalkning var 89 gange højere end de uden forsnævret halspulsåre.

Thygesen KB, Korshøj M, Verpe IS, Vestergaard L, Escorpizo R, Mortensen OS. Translation and cross-cultural adaptation of the Work Rehabilitation Questionnaire (WORQ) into Danish. *Front. Rehabil. Sci.*, 08 June 2023, Sec. Disability, Rehabilitation, and Inclusion. Volume 4 - 2023 | <https://doi.org/10.3389/fre-sc.2023.1134039>

Formålet var at oversætte og tilpasse arbejdsrehabiliteringsspørgeskemaet (WORQ) til dansk og dansk kultur, samt at undersøge test-retest reliabilitet og anvendelsen af WORQ i dansk kontekst. Den sproglige oversættelse blev udført af et panel bestående af en tosproget læge, en universitetsstuderende i psykologi, en lægmand, en specialist i socialt arbejde og rehabilitering og en professor i socialmedicin. De internationale koder til klassifikation af funktion, handicap og helbred (ICF) blev parret med de tilhørende spørgsmål og krydstjekket at de stemte overens med de i den engelske version. Test-retest reliabilitet blev undersøgt via gentagne besvarelser fra borgere i Holbæk Kommune i den erhvervsaktive alder. Resultaterne viste kun små afvigelser mellem kodningen i den danske og engelske version. Der blev tilføjet underkoder for at afspejle de gængse transportformer i Danmark. Deltagerne angav at WORQ var let, forståeligt, meningsfuldt og brugervenligt. Fremtidige studier bør undersøge den danske version af WORQ i forhold til anerkendte værktøjer til vurdering af funktionsevne specifik for arbejde.

Korshøj M, Poulsen VR, Sköld MB, Atrup SK, Oldenburg B, Mortensen OS. An integrated approach to health, wellbeing, and productivity at work: a design of a stepped wedge worksite intervention study. *BMC Public Health*. 2023 Jun 2;23(1):1057. doi: 10.1186/s12889-023-16014-x. PMID: 37268907; PMCID: PMC10236823.

På trods af mange års fokus på forebyggelse af arbejdsbetingede lidelser er prævalensen stort set uændret.

Vi har inspireret af amerikanske og australske tiltag udviklet en deltagerstyret tilgang til forebyggelse og sundhedsfremme på arbejdspladsen.

Artiklen beskriver designet og evalueringsmetoden af en undersøgelse, der gennemføres i 2024.

Rasmussen PU, Frederiksen MW, **Carøe TK**, Madsen AM. Health symptoms, inflammation, and bioaerosol exposure in workers at biowaste pretreatment plants. *Waste Manag*. 2023 Jul 15;167:173-182. doi: 10.1016/j.wasman.2023.05.042. Epub 2023 Jun 1. PMID: 37269581.

Fabrikker der håndterer bioaffald er blevet bygget indenfor de sidste år i Danmark. Formålet er at genbruge bioaffald fra husstande og industrien. I den forbindelse rejser der sig nogle spørgsmål om eventuelle helbredseffekter i forbindelse med at arbejde med biologisk affald pga. vækst af bakterier og svampe i den forbindelse med forrådnelsesprocessen.

Formålet med nærværende studie var at undersøge om der er en association mellem udsættelse for biologisk affald og helbred på 6 fabrikker, der håndterede bioaffald. Der blev foretaget luftprøver mhp. at undersøge biologiske materiale i luften på fabrikken samt blodprøve af ansatte for at vurdere inflammation i kroppen. Blodprøverne blev taget på de arbejdende i kontakt med bioaffald og en kontrolgruppe, som ikke håndterede affald, men stadig arbejdede på fabrikkerne.

Arbejdere som arbejdede inde i produktionen og derfor var i kontakt med bioaffaldet var udsat for en højere mængde komponenter fra bakterier og svampe end arbejdere der udførte arbejde i andre dele af fabrikken, hvor de ikke var i direkte kontakt med biologisk affald. Der var endvidere en sammenhæng mellem nogle typer bakterier og svampe og niveauet af inflammatoriske markører i blodet. Arbejdere med kontakt til bioaffaldet rapporterede flere symptomer end arbejdere der ikke var i kontakt med bioaffaldet. Konklusionen på studiet blev at de arbejdere der arbejdede der var i kontakt med bioaffald var udsat for øgede niveauer af komponenter af bakterier og svampe, som kan have en negativ effekt på deres helbred.

Kirkeskov L, **Bray K**. Employment of patients with rheumatoid arthritis - a systematic review and meta-analysis. *BMC Rheumatol*. 2023 Nov 14;7(1):41. doi: 10.1186/s41927-023-00365-4. PMID: 37964371; PMCID: PMC10644429.

Dette review undersøger beskæftigelsesraten hos personer med reumatoid arthritis (RA) på forskellige stadier af sygdommen og identificerer faktorer, der påvirker beskæftigelsen. Review inkluderede 91 studier med i alt 101.831 deltagere og fandt, at beskæftigelsesraten var lavere hos personer med længere sygdomsvarighed og højere sygdomsaktivitet. Faktorer, der var forbundet med en øget beskæftigelsesrate inkluderede yngre alder, mandligt køn, højere uddannelsesniveau, lav sygdomsaktivitet, kortere sygdomsvarighed, fravær af medicinsk behandling og fravær af samtidige sygdomme. Det blev også konstateret, at kun nogle af studierne opfyldte kravene til høj kvalitet, og der var metodologiske mangler i både ældre og nyere studier. Det konkluderes, at en omfattende tilgang med både kliniske og sociale indgreb er nødvendig for at fremme beskæftigelse hos patienter med RA, især i de tidlige stadier af sygdommen.

Lunen JC. Reflection, Sense of Belonging, and Empathy in Medical Education-Introducing a "Novel" Model of Empathetic Development by Literature. *J Med Educ Curric Dev*. 2023 Oct 17;10:23821205231207702. doi: 10.1177/23821205231207702. PMID: 37860600; PMCID: PMC10583515.

I denne artikel, et såkaldt perspective piece, sammenfattes og illustreres det, hvordan skønlitteratur muligvis kan fremme empati og selvrefleksion. Herudover argumenteres for, at litteratur delvist kan udfylde et af de helt basale menneskelige behov, nemlig behovet for samhørighed – det at føle sig forstået, at have et tilhørsforhold – på engelsk og i litteraturen et "need to belong". Artiklen opstiller en skematisk model for, hvordan empatisk udvikling gennem læsning af litteratur finder sted. Med kildehenvisninger der spænder fra deciderede forskningsartikler over populærvidenskabelige bøger til filosofiske overvejelser, understøttes hypotesen om skønlitteraturens evne til at gøde afgørende menneskelige færdigheder. Desuden beskriver artiklen, hvordan specifikke litterære uddrag anvendes i et medicinsk humaniora- og etikkursus på Københavns Universitet. Her eksponeres de kommende læger for både Harry Potter, Shakespeare, en purung Werthers lidelser, Molières skarpe pen samt meget andet relevant litteratur med henblik på at fremkalde refleksion over forskellige aspekter af lægerollen. Gennem denne tilgang sigtes der mod at styrke medicinstuderendes tilknytning (belonging) til deres profession og øge empatisk lægegerning.

Poulsen VR, Baumann M, Korshøj M. The association between number of steps and the ambulatory blood pressure during leisure vs. work hours among cleaners. *Int Arch Occup Environ Health.* 2023 Dec;96(10):1373-1381. doi: 10.1007/s00420-023-02015-1. Epub 2023 Oct 18. PMID: 37851100; PMCID: PMC10635965.

Det fysiske aktivitetsparadoks betegner, at fysisk aktivitet i arbejdet kan have skadelige effekter på helbredet, mens det omvendte gør sig gældende for fysisk aktivitet i fritiden. De akutte effekter af fysisk aktivitet i hhv. arbejde og fritid på kardiovaskulære risikofaktorer, er imidlertid sparsomt undersøgt. Formålet med dette studie var at undersøge de akutte effekter af skridt taget pr. time i hhv. arbejde og fritid på det ambulante blodtryk blandt rengøringsassistenter. Vi anvendte data fra en arbejdspladsintervention blandt 91 rengøringsassistenter i Danmark. Data omfattede spørgeskemaer, objektive målinger, og målinger af det ambulatoriske blodtryk henover 24 timer og skridt pr. time målt i arbejde og fritid. Lineære regressionsanalyser blev udført i et mixed-model design. Vi justerede for køn, alder, jobanciennitet, medicinbrug, rygning, kondition og BMI. Ændringer i blodtryk (mmHg) blev estimeret pr. 100 skridt pr. time. Vores resultater viser ingen statistisk signifikant sammenhæng mellem skridt pr. time og ambulatorisk blodtryk og ingen kontrasterende effekter mellem arbejde og fritid. Mekanismer, der fremmer de divergerende resultater, skal undersøges yderligere for at forbedre forståelsen af det fysiske aktivitetsparadoks.

Hammer PE, Møller JJ, Carøe TK, Tøttenborg SS, Petersen KU, Jensen TK, Lyngberg AC, Ebbehøj NE. Health perspectives and handling of PFAS contamination in Denmark. *Ugeskr Laeger.* 2023 Sep 18;185(38):VO5230291. Danish. PMID: 37772651.

Formålet med denne statusartikel var at præsentere en gennemgang af PFAS forurening i Danmark, hvordan den danske befolkning kan blive eksponeret for PFAS, og hvad vi aktuelt ved om sammenhænge mellem PFAS og helbredseffekter.

Vi giver et forslag til en tværfaglig håndteringsstrategi af miljømæssige punktforureninger, og hvorledes de arbejds- og miljømedicinske afdelinger kan varetage risikovurderinger og risikokommunikation på gruppe- og individniveau.

Per- og polyfluorerede alkylstoffer (PFAS) er en gruppe menneskeskabte ekstremt persistente kemikalier, som siden 1950'erne har været anvendt i vid udstrækning grundet effektive vand og fedtafvisende samt varme- og temperaturbestandige egenskaber. Stofferne er forbundet med et stigende antal sundhedseffekter, herunder immunforstyrrelser, hormonforstyrrelser og nogle typer kræft.

Stofferne har aldrig været produceret i Danmark. I Korsør fandt man i 2020 fandt man i en punktforurening med stofferne i en spildevandsprøve. Kilden viste sig at være en brandskole, og siden at en gruppe borgere var blevet særlig udsat for stofferne, da de gennem flere år havde spist PFAS forurenede kød fra kvæg, der havde græsset tæt ved brandskolen.

Artiklens vigtigste budskaber var, at PFAS-forurening af drikkevand i Danmark er beskeden sammenlignet med andre lande, at målinger af enkelt individers PFAS i blodet ikke har en klinisk værdi, og at en koordineret håndtering af PFAS-forureninger kan effektivisere forbruget af ressourcer i sundhedsvæsenet og mindske usikkerheden i befolkningen.

Vi anbefaler PFAS håndteret på samfundsniveau og at der kun ved ekstraordinær udsættelse er der grund til individuelle undersøgelser, hvilket i så fald skal det ske protokolleret, så der genereres ny viden.

Hansen A, **Mortensen OS**, Escorpizo R, Søgaard S, Søndergaard J, Schiøtz-Christensen B · Henrik Hein Lauridsen HH. Assessing Work Functioning in Patients with Persistent Low Back Pain: Exploring the Structural Validity of the Work Rehabilitation Questionnaire. Vol.:(0112 33456789) Journal of Occupational Rehabilitation <https://doi.org/10.1007/s10926-023-10157-9>

Formål: Vurdering af arbejdsevne hos patienter med vedvarende lændesmerter (LBP) er vigtig for at forstå deres evne til at deltage i arbejdsrelaterede aktiviteter. Denne undersøgelse har til formål at evaluere spørgsmålskarakteristika, faktorstruktur og intern konsistens af Work Rehabilitation Questionnaire (WORQ) hos patienter med vedvarende LBP.

Metoder: Fire hundrede og femogtyve personer med LBP besvarede WORQ. Der blev udført eksplorativ faktoranalyse (EFA) og bedømmelse af intern konsistens i de skalaer, der blev identificeret ved faktoranalysen.

Konklusioner: WORQ er et validt instrument til at evaluere arbejdsbegrænsninger hos personer med vedvarende LBP. Yderligere forskning bør vurdere dens evne til at måle ændringer fra interventioner. WORQ har potentialet til at støtte arbejdsrettet rehabilitering og forbedre livskvaliteten for patienter med vedvarende LBP.

Satokangas M, Arffman M, Agerholm J, **Thielen K**, Hougaard CØ, Andersen I, Burström B, Keskimäki I. Performing up to Nordic principles? Geographic and socioeconomic equity in ambulatory care sensitive conditions among older adults in capital areas of Denmark, Finland and Sweden in 2000-2015. BMC Health Serv Res. 2023 Aug 7;23(1):835. doi: 10.1186/s12913-023-09855-0. PMID: 37550672; PMCID: PMC10405465.

Artiklen beskriver resultatet af forsknings samarbejde mellem Danmark, Finland og Sverige. Det blev undersøgt hvordan det primære sundhedsvæsen (PHC) med universel adgang og ydelser fungerer for den ældre del af befolkningen og om der er lighed på tværs af socioøkonomisk position, geografi og lænder. Som indikator for funktionen brugtes antal af forebyggelige indlæggelser (Hospitalisations for ambulatory care sensitive conditions, ACSC).

Det var muligt at bruge registerdata til at sammenligne personer over 45 år, boende i hovedstodområder af København, Helsinki og Stockholm i årene fra 2000 til 2015. Der blev anvendt incidens rate ratios (IRR) og 'multilevel' analyse til at undersøge forskelle ift. uddannelse, indkomst, bopæl (kommuner) og samlivsstatus samt deres ændring over tid.

Som resultat fandtes socioøkonomisk og geografisk ulighed i IRR af ACSC's i alle hovedstodområder. Over tid faldt geografisk ulighed i Helsinki og Stockholm, men ikke i København. En mulig fortolkning er at Stockholm og Helsinki har haft mere succes end København (region H) med at tilpasse sundhedsvæsenet for at imødekomme de socioøkonomiske og geografiske forskelle.

Studiet vil blive efterfulgt af en analyse af geografiske og socioøkonomiske forskelle i ACSC i hele Danmark.

FAGBLADSARTIKLER OG RAPPORTER 2023

Mette Korshøj

Afslutningsrapport til Arbejdsmiljøforskningsfonden fra OPALH projektet

Anni Nørgaard Jensen, **Jonas Winkel Holm** og **Morten Blønd**

”Når du arbejder om natten”, Pjece udgivet af Region Sjælland psykiatrien, September 2023.

BOGKAPITLER 2023

Ole Steen Mortensen og Katrine Baltzer Thygesen:

Kapitel 8 ”Personer med rehabiliteringsbehov herunder betydningen for udvikling af social ulighed”.

I ”Rehabilitering, en grundbog. 3.udgave.

Gads forlag 2023.

ISBN: 9788712065500

Ann Christine Lyngberg og

Charlotte Frenved, Kapitel 10:

”Hvilke forandringer kan iværksættes?”.

Ann Christine Lyngberg: Kapitel 12:

”Kom godt igang”.

I ”Læge, kend din kvalitet”.

ISBN 978-87-970654-2-6.

UNDERVISNING

Anders Errebo

Præ-graduat: Undervisning i Klinisk Socialmedicin, 4. semester kandidat. Varetager opgaven som eksamensformand.

I Socialmedicinsk Afdeling bidrager vi til uddannelse af medicinstuderende med både forelæsninger og holdundervisning på kurset i Klinisk Socialmedicin og Rehabilitering under Københavns Universitet. Fra 2024 varetager vi desuden rollen som eksamensformand, hvilket indebærer tilrettelæggelse og udarbejdelse af de opgaver og spørgsmål, de studerende eksamineres i.

Kurset stiler mod at gøre de studerende i stand til at anskue helbredsproblemer som sammenhængende med både sociale og personlige faktorer samt på den baggrund at foretage en vurdering af funktionsevnen. Endeligt er det målet, at de studerende bliver i stand til at forme en rehabiliteringsplan for den enkelte patient med konkrete indsatser af både helbredsmæssig og social karakter, som kan bidrage til at opnå den bedst mulige funktionsevne for personen”.

Vivian Rueskov Poulsen

Præ-graduat: Medicinstuderende. Undervisning i Medicinsk Sociologi som en del af SEMS kurset på medicinuddannelsen.

Jonas Lunen

Præ-graduat: 11. Semesters studerende på KU, på deres valgfag ”Kursus i etiske dilemmaer indenfor medicin - lægens rolle belyst gennem litteratur og film”.

Post-graduat: KBU-læger på deres obligatoriske 3-dages kommunikationskursus i Region H.

Ole Steen Mortensen

Præ-graduat: Medicinstuderende: Undervisning i Klinisk Socialmedicin 4 semester kandidat. FSV-studerende: ”Socialmedicin og rehabilitering”

Post-graduat: Arbejdsmedicinske uddannelseslæger: ”Det sociale system, sociale ydelser og rehabilitering”

Kasper Grandahl

Præ-graduat: Undervisning i arbejdsmedicin for 8. semester medicinstuderende på Københavns Universitet; 2 ugers kursus i januar og juni 2023 med forelæsning på Panum samt holdundervisning på Sjællands Universitetshospital i Køge for Region Sjælland sporet.

Hanne Fjordgaard

Præ-graduat: Censor på KU ved eksamen for medicinstuderende i Klinisk Socialmedicin.

BEDØMMELSE SARBEJDER

Ole Steen Mortensen

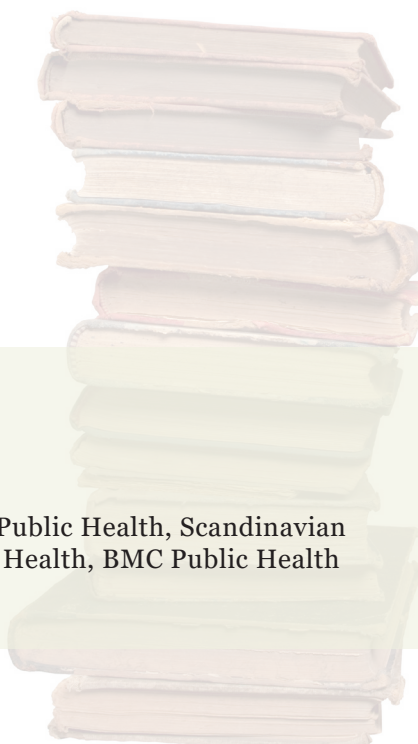
Opponent ved halvvejs ph.d symposium for Axel Andersson: "Elimination of Perfluorinated alkyl substances- observational and human experimental studies"

School of Public Health and Community Medicine, Institute of Medicine Sahlgrenska Academy, University of Gothenburg, Sweden

REVIEWS - TIDSSKRIFTER

Ole Steen Mortensen

BMJ open, Scandinavian Journal of Public Health, Scandinavian Journal of Work and Environmental Health, BMC Public Health

KONFERENCEPRÆSENTATIONER 2023

Ole Steen Mortensen

10/5-23: Holbæk Sygehus: Oplæg om socialmedicin og Jobcentre ved fællesmøde med fagbevægelsen

12/5-23: Cardiologisk selskabs årsmøde, Nyborg Strand: Oplæg om social ulighed ved hjertesygdom, erhvervsmæssige og geografiske forskelle.

8/6-23: DASAM's årsmøde, Hindsgavl Slot: Oplæg om sundhedskoordinatorens arbejde i sundhedsfaglig, politisk og juridisk kontekst.

5/9-23: BFA sundheds faglige træf, Nyborg Strand: Oplæg om sammenhængen mellem smerter i bevægeapparatet og psykisk arbejdsmiljø

12/10-23: Københavns Universitets karrieredag på det Sundhedsfaglige Fakultet: Oplæg om Socialmedicin

26/10-23: Slagelse Kommune, dialogmøde med praktiserende læger. Oplæg om "Klinisk Funktion og rehabilitering"

3/11-23: Socialmedicinsk årsmøde, Århus: Oplæg om "Socialmedicinens faglige fundament"

29/11-23: SUH Køge, konference om kvalitativ forskning: "Kvalitative metoder i klinisk forskning".

Vivian Rueskov Poulsen

Oplæg om Fællesklinikken til Faglig Festuge Holbæk Sygehus

Mette Korshøj

HEPA 2023: "Light standing work and high intensity occupational physical activities predict baseline and 8-year progression of carotid atherosclerosis among women".

KRONIKKER OG DEBATINDLÆG

Mette Korshøj

Light standing work and high intensity occupational physical activities predict baseline and 8-year progression of carotid atherosclerosis among women

Foredrag om samarbejde mellem forskning og fagforbund ved afdelingens møde med fagforeninger

Poster om ITASPA på arbejdsmiljøforskningsfondens årskonference

SAMARBEJDE

Vi har i 2023 haft et stort fokus på at udbygge samarbejdsrelationer inden for de forskningsfelter, vi arbejder indenfor. Dette er vigtigt både for at styrke kvaliteten af vores forskning og for at forbedre vores rekrutteringsmuligheder.

Internt på Holbæk Sygehus bidrager afdelingens forskere aktivt i Forskningshus og der er opbygget gode forskningsrelationer til de øvrige forskningsmiljøer på sygehuset. Der er flere af 2023 publikationerne, der er publiceret i samarbejde med forskere på Holbæk Sygehus. Vi har ligeledes samarbejdet med fondsansøgninger, hvor vi har inddraget gode forskningskolleger fra såvel Medicinsk og Børneafdelingen.

Vi har styrket vores relation til Afdeling for Social Medicin på Københavns Universitet, hvor vi har indsendt fælles fondsansøgninger og inddraget ekspertisen fra Universitetet i analyseplaner og artikelskrivning. Vi har fået mulighed for at afprøve hypoteser, der stammer fra vores forskning vedrørende Covid-19 senfølger på datamateriale fra Afdeling for Social Medicin.

Samarbejdet med forskningsmiljøer på Region Sjællands øvrige hospitaler er i vækst. Dette samarbejde har medført fælles artikler og gode erfaringsudvekslinger. Vi samarbejder om fondsansøgninger med den ny udnævnte professor i Nykøbing F, og Ole Steen Mortensen har i en årrække været i styregruppen for Lolland-Falster Undersøgelsen. Vi har aktuelt to fælles ph.d studerende i samarbejde med Dermatologisk Afdeling på SUH Roskilde og forventer at starte en ph.d studerende op i samarbejde med Øre-Næse-Hals afdelingen på SUH Køge. Vi har afholdt et indledende møde med Kirurgisk Afdeling på SUH om inddragelse af socioøkonomiske og psykosociale faktorer i den forskning, der foretages der.

PFOS forskningsgruppen har etableret et landsdækkende samarbejde med forskningsmiljøer på Syddansk Universitet, Bispebjerg Hospital, DTU, Medicinsk Afdeling og Ålborg Universitet. Dette samarbejde har kastet en stor forskningsbevilling af sig til undersøgelse af PFOS indholdet i blodet hos unge danskere.

Forskningen i funktionsevne med validering af spørgeskemaer til bedømmelse af ADL funktioner og arbejdsevne gennemføres i samarbejde med DEFACTUM i Region Midt og med Rygcenteret på Sygehus Lillebælt.

Internationalt samarbejdes med UCLA i Californien og Universiteter i Finland i OPALH projektet. Mette Korshøj fik sammensat en multinational forskningsgrup-

pe i forbindelse med udarbejdelsen af HORIZON ansøgning. Vi har udbygget samarbejdet med Professor Reuben Escorpizo vedrørende måling af arbejdsevne med WORQ spørgeskemaet og vi har afholdt seminar i Holbæk i den forbindelse med deltagelse af samarbejdspartnere fra hele landet. Vores arbejde med udvikling af forebyggelses- og sundhedsfremmestrategier på arbejdspladsen foregår i samarbejde med Professor Brian Oldenburg fra Baker Diabetes and Heart Institute i Melbourne Australien og vores ph.d studerende Vivian Poulsen skal på forskningsophold der i 2024.

OPNÅET FONDSSTØTTE 2023

Mette Korshøj:

Den Regionale Forsknings Fond 70.000 kr.

Den Regionale Forskningsfond 700.000 kr

Vivian Rueskov Poulsen:

Forsknings Hus stipendie 135.000 kr.

Ole Steen Mortensen og Mette Korshøj:

Arbejds miljøforskningsfonden 1,5 mill. kr.

PLAN FOR DET KOMMENDE ÅR

Forskningsindsatsen i 2024 vil i høj grad følge de spor, der er lagt ud i de foregående år.

Vi vil således fortsætte med at undersøge det fysiologiske paradoks og der vil fortsat være forskning i betydningen af fysisk belastning på hjertekar systemet. Både i arbejde og fritid. Endvidere vil forskning omkring fordelingen af fysisk aktivitet i løbet af et døgn også være i centrum i 2024.

De pågående arbejder vedrørende PFOS forurening og betydningen af PFOS på den menneskelige organisme vil også være i fokus i 2024. I 2024 vil resultaterne af den undersøgelse, der har undersøgt den mulige eliminationseffekt af colestyramin blive publiceret og efterfølgende for det, skal der tages stilling til, hvorvidt forsøget skal gentages i større skala, afhængig af de primære fund. Forskningen i PFAS vil også danne grundlag for yderligere miljømedicinsk forskning på Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling.

Arbejdet med undersøgelser af følger efter Covid-19 infektion fortsætter i 2024, hvor Tanja Carøe vil efterprøve sin teori omkring det øgede inflammatoriske respons, som baggrund for Covid-19 senfølger. Derudover vil vi i samarbejde med overlæge Peter Michael Nielsen gennemføre interventionsforsøg ved hjælp af lavfrekvent lyd med høj amplitude, der påvirker nervesystemet med henblik på, at undersøge om dette kan reducere generne hos patienter, der har haft langvarige følger efter Covid-19.

Derudover vil igangværende arbejder, der undersøger om inflammationsniveauet før infektion, har betydning for udvikling af senfølger og undersøgelse af, om Covid-19 senfølger adskiller sig fra følger efter andre infektionssygdomme, blive publiceret i 2024.

Afdelingen har udviklet konceptet ITASPA, der undersøger effekten af, at kombinere forebyggelse og sundhedsfremme i arbejdsmiljøet og vi håber, at vi får involveret en større virksomhed i dette arbejde i løbet af 2024, for at undersøge effekten af programmet. Konceptet danner også baggrund for Vivian Poulsens' Ph.d. arbejde, hvor konceptet skal afprøves på teknisk skole og i FGU-uddannelsesmiljøer. Håbet med denne forskning i 2024 er, at kunne pege på mere effektive forebyggelses- og sundhedsfremme metoder.

2023 var året, hvor vi fik publiceret vores validerings- og oversættelsesartikler af det internationale spørgeskema WORQ og vi fik afprøvet validiteten i forhold til en specifik patientpopulation, nemlig lænde-, rygpatienter. Dette arbejde vil fortsætte i løbet af 2024, hvor vi vil lave yderligere psykometriske målinger af spørgeskemaet i forhold til rygpatienter og spørgeskemaet kan også indgå som baggrund for undersøgelser i samarbejde med Kardiologisk Afdeling og med brystcancer afdelingen på Herlev Sygehus. Derudover planlægger vi i 2024, at undersøge, hvorvidt WORQ skemaet kan danne baggrund for en mere global bedømmelse af funktionsevnen, uanset sygdom.

Afdelingens yngre læger er i gang med flere projekter. Katarina Bray er ved at undersøge uddannelsesforholdene for almen praktiserende læger, Jonas Lunen er ved at afsøge mulighederne for et Ph.d. projekt, der skal undersøge effekten ved at indføre narrativ medicin i det arbejdsmedicinske curriculum. Lucy Bray ønsker at undersøge betydningen af klimaforandringerne på organiseringen i sundheds-

væsenet. Således, flere spændende tiltag blandt den yngre lægegruppe, der forhåbentlig kan materialisere sig i løbet af 2024 og 2025.

Vore samarbejde med Dermatologisk Afdeling på SUH Roskilde, er blevet udbygget med endnu en Ph.d. studerende, idet Elisabeth Mebus Christensen er indskrevet som Ph.d. studerende under vejledning af professor Ditte Saunte og Ole Steen Mortensen, hvor Elisabeth skal undersøge betydningen af sundhedskompetence for den sociale prognose hos patienter, der lider af hudsygdommen hidrosadenitis suppurativa. I 2024 afslutter Farnam Barati Sedeh sit Ph.d. forløb, hvor han har undersøgt, hvorvidt det er muligt, at lave informationsmateriale til rengøringsansatte med henblik på, at forebygge håndeczem. Dette har været et meget omfattende arbejde og samarbejdet med Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling og Dermatologisk Afdeling har været fremragende i den henseende.

Sidst, men ikke mindst vil der også ske udskiftning på forskningsledelsens side på afdelingen.

Professor Ole Steen Mortensen stopper på afdelingen og jeg vil gerne i den forbindelse sige tak til såvel region, sygehus som afdeling, for at have givet muligheden for professorat igennem mere end 8 år. Afdelingen er heldigvis blevet robust med henblik på kritisk masse og der står nye kræfter klar til at overtage forskningsledelsesfunktionen. Det er mit håb, at vi får et øget samarbejde med afdeling for socialmedicin på Københavns Universitet i løbet af de kommende år og at det samarbejde, der eksisterer med Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø ligeledes bliver styrket, i de kommende år.

Ole Steen Mortensen, professor

HVEM ER VI

DE FORSKNINGSAKTIVE PÅ ARBEJDS- OG SOCIAL MEDICINSK AFDELING

Ole Steen Mortensen
Professor, ledende
overlæge

Ann Christine Lyngberg
Cheflæge

**Jonas Christoffer Winkel
Holm**
Ledende overlæge

Karsten Thielen
Overlæge

Niels Erik Ebbenhøj
Overlæge

**Morten Bruland Faurdal
Blønd** - Overlæge

Mette Korshøj Larsen
Seniorforsker

Thomas Lund
Seniorforsker

Margrethe Bordado Skjöld
Afdelingslæge

**Vivian Dorete Rueskov
Poulsen** - Forsker

Jonas Christian Lunen
Læge

Mathilde Baumann
Læge

Janne Julie Møller
Afdelingslæge

Katerina Bray
Læge

Tanja Carøe
Afdelingslæge

Katrine Baltzer Thygesen
Socialfaglig konsulent

Jane Merethe Liin
Professorsekretær

Marianne Krupsdahl Thirstrup
Grafisk medarbejder

Holbæk Sygehus

Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling
Smedelundsgade 60
4300 Holbæk

Tlf.: 5948 9851 - Mail: hol-arbmed@regionsjaelland.dk

Tlf.: 5948 9852 - Mail: hol-socmed@regionsjaelland.dk

ISBN 978-87-970654-2-6